

[Fraenkel.]

paa at hævde Varen som en Kvalitetsvare. Det kan være sket enten gennem den tekniske Udvikling, Produktionen er undergaaet, eller, som det ogsaa undertiden er sket, foranlediget derved, at Landets Klima eller Natur har egnet sig netop for Fremstillingen af en Kvalitetsvare i vedkommende Branche.

Mellem saadanne Kvalitetsvarer findes netop Læder. Hvori det nu ligger, kan jeg ikke sige med samme Nøjagtighed som Fagmanden, men jeg har jo min Mening om det. Jo mere selve Materialet i en Ting gør sig gældende, des mere egner den sig, antager jeg, til en Kvalitetsfremstilling. Grunden være nu, hvilken den være vil, saa er det sikkert, at Læder netop har egnet sig for en Kvalitetsfremstilling, og de Steder, hvor det produceredes som Kvalitetsvare, er blevet berømte.

Det er noget, der kan følges tilbage, om ikke til den graa Oldtid, saa i alt Fald til den graa Middelalder. Jeg behøver blot at minde om de berømte arabiske Læderfabrikker i Cordova og andre Steder i Spanien, hvor selve Varen den Dag i Dag har Navn efter Fabrikationsstedet. Man taler om Safian, Corduan, det er arabiske Betegnelser. Og det gaar lige op til Nutiden, hvor det gamle Rusland jo var bekendt for sin fortrinlige Kvalitet af Læder, der stod uovertruffet. Jeg tænker ikke alene paa det fine Ruslæder, som blev anvendt til fine Indbindinger, men ogsaa paa Støvler. Hvem der har haft en russisk Støvle i Haanden, ved, at den er fuldstændig som en Strømpe, den kan ikke præsteres andre Steder.

Nu er jo Læderfodtøj en almindelig Forbrugsartikel, baade rig og fattig maa have Fodtøj, og man tjener ikke Publikum ved at producere den meget slette Vare i Skotøj. Man kan udstyre den saa simpelt som muligt — for Resten ogsaa af den Grund, at den netop er meget kønnere, naar selve Materialet gør sig mest muligt gældende —, men selve Kvaliteten maa nødvendig være nede paa Niveau med det Fodtøj, man kan se rundt omkring i Udlandet. Og vi var ved at skaffe os et vist Renommé i Danmark for Produktion af godt og solidt Fodtøj.

I hvilken Grad det ogsaa er økonomisk rigtigt i det lange Løb, har jeg personligt Bevis for hver Dag. Jeg er en Hader af alt, hvad der hedder Standardisering eller Mekanisering. Man begynder med at mekanisere Tingene og ender med at mekanisere Menneskene, saa de til syvende og sidst ikke bliver andet end Homunculus'er. Den

Udvikling er vi udmærket godt inde i. Vi er paa Skraaplanet, og der lader sig vist ikke stille meget op. Men hvor jeg paa en fornuftig Maade kan lægge den Udvikling Hindringer i Vejen, gør jeg det, ogsaa ved mine personlige Indkøb.

Jeg køber aldrig Nummervarer, naar jeg paa nogen mulig Maade kan komme udenom det. Jeg har aldrig haft et Par Støvler paa mine Fødder, som havde Nummer. Det har Forsynet forskaanet mig for hidindtil, og jeg haaber, det har saa meget tilovers for mig, at det lader mig gaa i min Grav uden at have benyttet Nummervarer. Jeg faar mit Fodtøj haandsyet. Det hindrer naturligvis ikke, at hver Gang jeg foretager den ophøjede og nyttige Handling at betale min Skomagerregning, bander jeg over de Priser, jeg maa betale, Priser, som jeg generer mig for at vise til noget Menneske. Men hvis jeg regner mit Fodtøjsforbrug over en Snes Aar, er det meget billigere, end nogen af de Herrer, der bruger Nummerstøvler, kan holde sig med Fodtøj for. Og dertil kommer, at det er langt bedre og bedre passende Fodtøj, man faar.

Saadan vil jeg hævde, at i det lange Løb tjener man egentlig heller ikke dem, som har daarligt Raad, ved at lave daarligt Fodtøj, og derfor maa jeg sige, at uagtet jeg erkendte Nødvendigheden af, at vor Skotøjsfabrikation slog ind paa den daarligere Vare, hvis den overhovedet vilde eksistere, beklagede jeg det i meget høj Grad og hilsner nu med Glæde den Tendens, der aabenbart er i Forslaget her til at stive Produktionen af i modsat Retning, netop til at hæve Kvaliteten.

Jeg beklager saa, at det ikke er sket tidligere, for det koster ganske betydeligt af Penge i en saadan Fabrikation at gaa fra een Slags Varer til en anden Slags, og det har ogsaa kostet Fodtøjsfabrikationen her mange Penge. Men de er nu givet ud, og jeg skal ikke staa her og græde over det, men kun glæde mig over den nye Tendens.

Jeg har ved mine Ord navnlig villet retlede den ærede Ordfører for det radikale Parti. Han er ikke helt uden Ret i, at man undertiden kan bebrejde Produktionen Mangel paa Bevægelighed. Naar der siges: saadan vil Folk have det, ergo maa de have det saadan, har det nogen Berettigelse, men man kan ikke paa nogen Maade udtale Sætningen i den Almindelighed, som det ærede Medlem gjorde. Hvad jeg vil hævde bestemt, er, at der er visse Produktioner, som et Land nationaløkonomisk i høj Grad staar sig ved at hævde